

Lunds universitet
Litteraturvetenskapliga institutionen
Handledare: Johan Stenström
2010-01-18

Kandidat: Anette Nordh
SSLK01

Ungdomsromanen *Sandor slash Ida*, ett "måste" att läsa på högskolan?

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Bakgrund	3
2.1 Varför ska eleverna läsa litteratur i skolan?	3
2.2 Vad ska eleverna läsa för litteratur i skolan?	5
3. Syfte	7
4. Frågor	7
5. Metod	8
6. Teoretisk utgångspunkt	9
7. Resultat	10
7.1 Gymnasieelevernas enkätsvar, gymnasieskolan I	10
7.2 Högstadiееlevernas enkätsvar, grundskolan L	12
7.3 Högstadiееlevernas enkätsvar, grundskolan F	13
7.4 Intervju med svensklärare C, grundskolan L	13
7.5 Intervju med svensklärare A, grundskolan F	15
8. Textanalys	17
8.1 Bertil Rombergs modell	17
8.2 Per Lagerholms modell	19
8.3 Recension av litt. prof. Maria Nikolajeva	20
9. Diskussion och analys	21
10. Sammanfattning	23
Litteraturlista	25
Bilaga 1- 4	26

1. Inledning

Boken *Sandor slash Ida*, är en ungdomsroman skriven av Sara Kadefors, utgiven 2001. Den handlar om en 15-årig tjej i Stockholm och en jämgammal pojke i Göteborg som träffas genom en chattsida på Internet. Romanen blev kritikerrosad och enormt populär och samma år som boken utkom, belönades den med Augustpriset i barn- och ungdomsklassen.

Mina egna barn har läst boken på högstadiet och själv läste jag den då den ingick i den obligatoriska kurslitteraturen, i barn- och ungdomslitteratur för oss studenter som läser svenska på Språk- och Litteraturcentrum på Lunds universitet. Genom mitt arbete som lärare i Malmö har det i min kontakt med flera svensklärare och elever framkommit, att *Sandor slash Ida* är en av de mest lästa ungdomsromanerna på högstadiet. Jag har också flera gånger hört svensklärare uttala sig om att Kadefors ungdomsroman är den bok som köpts in i flest klassuppsättningar på deras skolor. Boken verkar alltså vara omåttligt populär trots att den har några år på nacken, vilket väckt mitt intresse. Varför har lärare och elever just fastnat för denna ungdomsroman? Har Sara Kadefors bok blivit ”ett måste” att läsa på högstadiet och har den kommit för att stanna?

Detta vill jag genom enkäter, intervjuer och textanalys undersöka i mitt arbete.

2. Bakgrund

2.1 Varför ska eleverna läsa litteratur i skolan?

Det finns många svar på frågan, varför man ska läsa litteratur i skolan. De flesta forskare inom språkvetenskap är dock eniga om att litteratur kan tillfredsställa många olika behov. Litteraturvetare Magnus Persson hänvisar i sin bok *Varför läsa litteratur?* (s. 218 f) till styrdokumentet i svenska, som säger att litteraturläsning ger upplevelser, kunskap, språkutveckling och att den stärker elevernas identitet på såväl det kulturella, som det personliga planet. Vidare ger litteraturen, enligt Perssons tolkning av styrdokumentet,

kunskap om kulturarvet och en förståelse för kulturell mångfald. Litteraturläsningen bidrar dessutom till goda läsvanor, ökad empati och tolerans, samt motverkar odemokratiska värderingar. Elevernas kunskap om litteratur, litteraturhistoria och litterär terminologi ökar också (Persson s.219), enligt hans tolkning. Persson är dock kritisk till styrdokumentens utformning, där mycket tas för givet eller förutsätts och inte tydligt förklaras (s. 219).

Läsvanor och attityder till läsning kan inte utgå från att elever har ett genuint läsintresse och litteraturläsning är inte någon självklar aktivitet för skolans elever, menar han (s. 225).

Enligt fil.dr. Gunilla Molloy (*Att läsa skönlitteratur med tonåringar*, s. 15) står det i kursplanen i svenska, att ”skönlitteratur hjälper eleverna att förstå världen och sig själva” och att eleverna genom läsning av litteratur får kunskap om människors livsvillkor i olika länder under olika tider. Hon hävdar vidare att kursplanerna i svenska, ser litteraturläsning som ett sätt att ge eleverna kunskap och perspektiv på sådant som de träffar på i vardagen. Molloy är tveksam till om det verkligen är dessa mål skolan vill nå genom att låta eleverna läsa skönlitteratur i skolan. Hon ifrågasätter också om svensklärarna verkligen kan avgöra vad som för de olika eleverna anses vara nära och vardagligt. Hon konstaterar att kursplanerna i svenska fastslår att eleverna ska läsa skönlitteratur, men anser inte att de fullständigt redogör för varför de ska göra det (s. 15).

Läsning av litteratur kan enligt barn- och ungdomsförfattaren Annette Ewalds tolkning av kursplanetexten i svenska, också öka elevernas personliga utveckling, forma deras identitet och hjälpa dem att skapa motbilder till såväl rasism och extremism, som stereotypa könsroller (*Läskulturer*, s. 27). Hon anser att kursplanerna i svenska har en outtalad litteratursyn, som bygger på tanken att elevernas möten med skönlitteratur, ger dem kontakt med fiktiva världar och verkligheter och att de genom sin inlevelse och identifikation i dessa, utvecklar andra perspektiv på livet. I kursplanerna i svenska ses litteraturen som en särskild källa till kunskap, menar hon. Genom svenskämnet får eleverna genom litteraturläsning ett ansvar för skolans demokrati- och värdegrunder, genom att litteraturläsning enligt kursplanen aktivt bidrar till elevernas sociala, humanitära och demokratiska fostran (Ewald, s. 27).

Magnus Persson poängterar att vi på 1800-talet i Sverige hade ett språk, ett folk och en litteratur, med syfte att skapa goda samhällsmedborgare och att litteraturens ställning under åren utvecklats genom förändringar i samhället som media, mångkultur och utveckling mot ett konsumtionssamhälle (s.7). Detta menar Persson har försvårat möjligheten att svara på vad

och varför vi ska läsa litteratur, eftersom han menar att vi inte längre lever i ett kulturellt homogent samhälle.

2.2 Vad ska eleverna läsa för litteratur i skolan?

Gränsen mellan ungdomsböcker och vuxenböcker är vag. Ungdomslitteraturen vänder sig till unga människor och handlar oftast om ungdomar. Hit räknas de traditionella flick- och pojkböckerna, historiska romaner, hästböcker, vardagsskildringar och berättelser (docent i litt. vetenskap Lena Kåreland, *Möte med barnboken*, s. 116ff.)

År 1949 utgavs den första moderna ungdomsromanen i Sverige, *Den svarta fläcken* av Kullman. Under 1960-talet skedde sedan stora förändringar i svensk ungdomslitteratur, genom bl.a. seriernas genombrott och könsrollsdebatten. Författarna sökte sig bort från de traditionella pojkb- och flickböckerna och ville göra upp med de ålderdomliga könsrollerna. Den moderna ungdomsromanen vände sig till båda könen. Under följande decennier började man även ifrågasätta mans- och pojkrollen och författare skildrade alltmer pojkar som bröt mot det manliga machoidealet (Kåreland s.121).

Under 1970-talet läste man enligt Kåreland alltmer ungdomsböcker i skolan, som underlag för samtal och diskussioner och de s.k. ”bruksböckerna” fick en viktig uppgift. Under denna period skildrades händelserna i böckerna alltmer utifrån de ungas perspektiv och ”jag”- berättelser blev alltmer vanliga. Så småningom tröttnade man på problemfyllda ungdomsböcker, utan lösningar och svar och efterlyste litteratur som kunde väcka ungdomars intresse för vuxenlivet. Ungdomslitteraturen anpassade sig på 1980-talet alltmer efter detta behov (s. 122).

År 2006 var debatten livlig i medierna om vad som skulle läsas i skolan. Folkpartiets riksdagsledamot, Cecilia Wikström gick i spetsen för en litterär kanon, med avsikt att stärka den ”traditionella bildningen, där kunskap i svenska språket och den svenska litteraturen skulle inta högsätet” (Persson s. 8). Wikström menade att den litterära kanon var extra viktig för invandrabarn och för barn i ickeakademiska hem, som hade högre risk att hamna i utanförskap. Genom att fastslå vilka författare och vilken litteratur som skulle vara obligatorisk i skolan, sattes mer fokus på litteraturläsningen i skolan. Kanondebatten la tyngdpunkten på vad som skulle läsa i skolan, inte varför (Persson s. 8 ff). Persson är kritisk till att svensklärare och svenskläraryr utbildare inte varit delaktiga i denna process.

Vilka läs- och litteraturerfarenheter barn och ungdomar inbjuds att göra i skolan och hur det går till när lärarna väljer de texter och böcker som ska läsas i klasserna, är också några frågor som Annette Ewald tar upp i sin bok (s. 28). Hon belyser där vilka uttalade och dolda föreställningar som lärarna ger uttryck för i sina val och icke-val av den litteratur de presenterar i klassrummet och söker svar på frågan, varför lärarna gör de litterära val de gör.

Barn- och ungdomsförfattaren Aidan Chambers presenterar i sin bok *Böcker inom oss* (s.13) ”läsandets cirkel” (s.13), som visar att läsandet hör ihop med såväl valet av bok som av responsen efter att ha läst den. De som väljer bok till eleverna utövar makt enligt Chambers, som menar att valet av litteratur är viktig eftersom den får en viss effekt hos läsaren och en förutsättning för det fortsatta samtalet. ”Innan vi kan prata om en bok måste vi ha läst den, innan vi kan läsa en bok måste vi välja en bok att läsa. Och eftersom boken vi väljer innehåller själva förutsättningen för vårt samtalsämne, idéer, språk och bilder, minnen som väcks och så vidare, så är valet av bok en ytterst viktig uppgift. De som väljer utövar makt” (s.78). Vad som är syftet med läsningen och vilka möjligheter eleverna ge att bearbeta sina texter, är också frågor som Ewald belyser i sin bok (s.28). Chambers funderar kring hur mycket lärarens genustillhörighet betyder för elevernas val av litteratur. Han menar att läraren måste skaffa sig kunskap om litteratur som engagerar ungdomar för att kunna påverka deras läsning i positiv riktning. Läraren får därför, menar han, inte välja litteratur slumpmässigt utan måste noga tänka igenom vad som ska presenteras för eleverna. Chambers poängterar att läraren kontinuerligt måste se över och förnya sitt urval av litteratur till eleverna (91).

Grundskolläraren och författaren Kristina Rininsland menar att läraren skaffar sig litteraturkunskap genom egen läsning, recensioner, samverkan med kollegor och bibliotekariär på skolan, samt genom tips i läromedel (*Att arbeta med skönlitteratur i skolan*, s. 66). Denna kunskap förmedlas sedan till eleverna.

Enligt ”Kulturnytt” i Sveriges Radio (SvD, 26/3 2007), ligger Sara Kadefors ungdomsroman *Sandor slash Ida*, högst upp på listan över de populäraste böcker som används i skolans undervisning. 141 högstadieskolor har svarat på den enkät som ”Kulturnytt” skickat ut, för att ta reda på vilka böcker som numera ingår i den litterära kanon. Endast 9 av de skolor som svarade, använde inte Kadefors bok i klassuppsättning (http://www.svd.se/kulturnoje/nyheter/artikel1_1075377.svd).

3. Syfte

Mitt syfte med uppsatsen är att ta reda på om ungdomsromanen *Sandor slash Ida*, lästs på högstadiet av majoriteten av de gymnasieelever i de tre klasser jag tillfrågat på gymnasieskolan I och i så fall om de läst den i helklass. Jag vill ta reda på om de elever som läst boken, uppskattade den och om intresset för den skiljer sig mellan tjejer och killar. Syftet är också att undersöka varför man på flertalet skolor valt att köpa in denna ungdomsbok i klassuppsättning, hur den använts i undervisningen och om det blivit en ungdomsroman som kommit för att stanna. Har Kadefors roman blivit "ett måste" att läsa på högstadiet?

4. Frågor

Frågor som jag vill ha svar på i min undersökning är hur många och vilka högstadieskolor som använt boken i svenskundervisningen, hur stor andel av eleverna som tillfrågats som läst den och i vilken årskurs de läste den. Har eleverna valt att läsa ungdomsromanen av eget intresse, eller har svensklärarna valt boken att läsas i klassuppsättning? Var det en relevant bok att läsa på högstadiet och vad tyckte de om den? Speglar romanen dagens tonåringar och vad har de för uppfattning om huvudpersonerna? Har de lärt sig något genom att läsa och diskutera den?

Av svensklärarna vill jag veta vad det är som gör denna bok så speciell att de valt att låta eleverna läsa den i helklass. Anser de att boken har så stort värde, att de även i fortsättningen kommer att använda den?

5. Metod

De metoder jag valt att använda i min studie är främst enkät och intervju. Jag kommer att genomföra en kvantitativ undersökning bland elever i åk 8, på två olika grundskolor i olika stadsdelar i Malmö, där man läst ungdomsromanen i helklass. Jag har kontaktat flera grundskolor i Malmö och frågat om de använt Kadefors bok i svenskundervisningen på högstadiet. De två skolor som svarade att de använt boken i helklass i åk 8, finns med i min undersökning. Jag har valt att kalla dessa skolor för skola L och F i mitt arbete.

Jag ämnar lämna enkäterna i en klass per skola. Härmed räknar jag med att få in svar från c:a 60 elever. Min målgrupp är här endast elever ur åk 8, eftersom jag strävar efter att göra en så relevant undersökning som möjligt och det är i dessa årskurser boken använts på skolorna. Min målsättning är naturligtvis att utarbeta en enkät som ger svar på mina frågor som leder till mitt syfte i undersökningen. Enkäten ska innehålla icke ledande frågor och vara av relativt fast karaktär, så att svaren inte kan bli för olika och inte heller så svåra att bearbeta (fil.dr. Per Lagerholm, *Språkvetenskapliga uppsatser*, s. 37). Jag kommer också sträva efter att formulera enkla, otvetydiga och lättförståeliga frågor, anpassade till målgruppen. Enkäten ska innehålla ett begränsat antal frågor, för att undvika att eleverna inte orkar svara. Frågorna ska inte i någon större utsträckning utformas som ja/nej frågor.

Jag kommer också att dela ut en enkät i tre olika klasser i åk 1 på tre olika program på en gymnasieskola i Malmö, med elever från många olika grundskolor i Malmö med omnejd. Denna skola benämner jag för I. Här räknar jag med att få in svar från c:a 90 elever. I denna undersökning vill jag ta reda på om eleverna har läst boken när de gick på högstadiet och i så fall i vilken årskurs. Valde eleverna boken av eget intresse, eller läste de den i helklass och diskuterade man boken i klassen efter att ha läst den? Naturligtvis är jag också intresserad av att veta vilken högstadieskola de gått på, för att se på vilka skolor som använt boken. Då det finns elever från en mängd olika grundskolor i dessa klasser, är det min förhoppning att undersökningen kommer att visa om boken använts i någon större utsträckning på de olika skolorna.

I min undersökning planerar jag även att använda mig av intervjuer, där min målgrupp blir svensklärarna till eleverna i de klasser i åk 8, där jag delat ut enkäterna på grundskolorna L och F. Den intervjuade svenskläraren på grundskolan L kallar jag i min undersökning för C, medan svenskläraren på grundskolan F benämns A i mitt arbete. Här vänder jag mig till få

informeranter med mer ingående och flexibla frågor. Det förväntade resultatet av intervjuerna blir av djupare karaktär än de mer översiktliga resultaten av enkäterna. Till skillnad från enkäterna, blir detta en kvalitativ undersökning. Intervjuerna kommer att spelas in. Såväl enkätfrågor, som intervjufrågor kommer att bifogas undersökningen som bilagor. Dessutom kommer jag att relatera hela intervjuerna i mitt arbete och elevernas enkäter kommer att sammanställas och sammanfattas.

Som komplement till enkäterna och intervjuerna kommer jag att göra en textanalys, som en kulturell aspekt till min kvantitativa undersökning av ungdomsromanen. Avsikten med detta är att se hur romanen är uppbyggd och att komma underfund med vad som gör den läsvärd. Jag har slutligen för avsikt att belysa någon recension av ungdomsromanen. Enligt min uppfattning blir det intressant att göra en jämförelse av min syn på romanen med svensklärares och "superläsarnas".

6. Teoretisk utgångspunkt

I min textanalys utgår jag till vissa delar från Bertil Rombergs analysmodell (*Att läsa epik* s.40-41), som bl.a bygger på följande:

1. Fokusera på vad romanen handlar om, se vad det är som skildras (ett skeende, en situation och/eller en stämning) i romanen. Titta på vad som händer och se vilka personer som agerar.
2. Urskilja hur romanen berättas. Hur går författaren tillväga för att presentera sitt stoff för läsaren och vilka instrument för detta använder han/hon? Hur har författaren komponerat romanen?

Grundbegreppen vid min analys av verket, blir delvis enligt Rombergs modell (s.45):

-Huvudhandling

-Tema

-Personer och bipersoner

-Tid, rum och miljö (när och var? Är det någon speciell samhällsklass?)

Hur berättas romanen (s.143,144)?

1. Vem berättar? (Är författaren synlig? Vilka framställningsformer dominerar?)

Från vilken/vilka synvinklar berättas romanen?

2. Helhet och komposition. (Hur är romanen uppbyggd och hur fogas den samman?).

3. Människogestaltning. (Direkt eller indirekt karakterisering av romanpersonerna?).

4. Tiden. När utspelas romanen och under hur lång tid?

5. Rum och miljö. (Finns det något samspel mellan människan och miljön?).

6. Språk och stil. (Romanens ordförråd och ordval?)

7. Symboler och symbolik. (Finns symboler i romanen och vad har de i så fall för betydelse?).

I Rombergs analysmodell ingår även utgångspunkter för att undersöka varför och hur romanen tillkommit, vilket jag i min analys av ungdomsromanen *Sandor slash Ida*, dock inte kommer att fästa någon uppmärksamhet på.

Min andra teoretiska utgångspunkt, blir Per Lagerholms ideologikritiska diskursanalys (s.87,88), vars syfte är att undersöka vilken social eller ideologisk funktion en text har och vars huvudfrågor är:

-Vilka underliggande sociala strukturer går att synliggöra i texten?

-Kan texten bidra till att upprätthålla eller skapa en viss struktur t.ex. en maktstruktur eller ett mönster för sociala relationer?

-Hur syns detta i språket?

7. Resultat

7.1 Gymnasieelevernas enkätsvar, gymnasieskolan I

Antal gymnasieelever i åk 1 på gymnasieskolan I som besvarade enkäten (bil. 1) var 63.

Av de 63 elever som svarade på enkäten hade 21 läst boken på högstadiet.

De elever som inte hade läst boken på högstadiet var 42 till antalet.

Totalt var 27 grundskolor representerade bland de 63 eleverna som besvarade enkäten.

På 12 av dessa skolor har en eller flera elever läst ungdomsromanen.

De 21 gymnasieelever som läst boken på högstadiet hade gått på följande skolor:

Augustenborgsskolan: 1 elev

Bäckagårdsskolan: 1 elev

Dammfriskolan: 2 elever

Johannesskolan: 1 elev

Kirsebergsskolan: 1 elev

Linnéskolan: 1 elev

Möllevångsskolan: 3 elever

Segevångsskolan: 1 elev

Slottstadens skola: 2 elever

Sofielundsskolan: 3 elever

Videdalsskolan: 4 elever

Värner Rydénskolan: 1 elev

Det var alltså på 12 av de 27 representerade grundskolorna, som eleverna hade läst boken.

Av de 21 elever som läst boken, var 14 tjejer och 7 killar.

16 elever tyckte boken var bra, 4 elever tyckte varken att den var bra eller dålig, medan en elev ansåg att den var dålig. Samtliga tjejer tyckte att boken var bra.

Av de 21 elever som läst boken hade 15 läst den i åk 8, 3 elever hade läst den i åk 9, medan 3 elever läst den i åk 6.

Bland de elever som svarade att de läst boken, hade 16 läst den i klassuppsättning, medan 5 elever valt att läsa boken själv.

I 11 fall hade diskussioner kring boken förekommit efter att man läst den i klassuppsättning.

I stort sett samtliga av dessa 11 elever svarade att boken var bra.

Kort sammanfattning av enkätsvaren

63 av de beräknade 90 gymnasieeleverna deltog i undersökningen på gymnasieskolan I.

Av dessa elever hade 21 läst Kadefors ungdomsroman på högstadiet. Totalt 27 grundskolor var representerade bland de gymnasieelever som svarade på enkäten, på 12 av dessa hade en eller flera elever läst boken på högstadiet.

Övervägande delen av de elever som läst romanen var tjejer, vilka alla svarade att boken var bra. De som läst boken hade nästan samtliga gjort det i åk 8 och $\frac{3}{4}$ av dessa elever läste den i klassuppsättning, följt av en muntlig diskussion.

7.2 Högstadiееlevernars enkätsvar, grundskolan L

Antal elever i åk 8 som besvarade enkäten (se bil. 2,3) var 25.

14 av de 25 eleverna var tjejer, 11 var killar.

Samtliga elever utom en hade läst boken och samtliga som läst den hade gjort det genom svensklärares val i helklass.

Läsningen hade följts upp av muntliga diskussioner i klassen, dramatiserande talkshow, insändare, dikter och värderingsövningar.

14 av de 25 eleverna tyckte att boken var bra, 2 av eleverna ansåg att boken var dålig, medan 8 elever menade att boken varken var bra eller dålig.

12 av 14 tjejer tyckte boken var bra, medan endast 5 av de 11 killarna tyckte det.

Alla elever utom 3 skulle vilja rekommendera andra ungdomar att läsa den.

Det som eleverna tyckte var bra i boken och som gör den läsvärd, var enligt enkätsvaren: ”verklig, känner igen sig, bra följa två olika karaktärer, underhållande, bra skriven, realistisk, beskriver tonårslivet bra, man lär sig något, enkelt språk, bra läsning, handlar om tonåringar i vår egen ålder, innehållsrik, bra diskussionsunderlag ungdomar – vuxna”.

Samtliga elever ansåg att boken var relevant att läsa i åk 8.

På frågan vad man diskuterade i klassen efter att samtliga elever läst boken, gav eleverna följande svar: ”problem, lögn, förhållanden, varför man betar sig så i tonåren, vänskap, kärlek, olika tonårsproblem och hur man löser dem, personligheterna hos huvudpersonerna, mobbning, avundsjuka, vänskap, hur alkohol påverkar ungdomar”.

Eleverna hade främst dessa svar på frågan om bokens budskap: ”att inte använda alkohol och droger, uppskatta de som verkligen bryr sig, alla människor är lika mycket värda, följ dina drömmar och gå din egen väg, var en bra vän, var ärlig och tro på dig själv, sanningen kommer alltid fram, gör inte som alla andra, alla är olika, var dig själv så får du vänner som gillar dig för den du är”.

7.3 Högstadiееlevernas enkätsvar, grundskolan F

Antal elever i åk 8 som besvarade enkäten var 29.

17 av de 29 eleverna var tjejer, 12 var killar.

Samtliga elever utom en hade läst boken och samtliga som läst den hade gjort det genom svensklärarens val i helklass.

Läsningen hade följts upp av muntliga diskussioner i klassen.

21 av de 29 eleverna tyckte att boken var bra, 1 elev ansåg boken var dålig, medan 6 elever menade att boken varken var bra eller dålig.

15 av 17 tjejer tyckte boken var bra, medan endast 6 av de 12 killarna tyckte det.

Alla elever utom 5 skulle vilja rekommendera andra ungdomar att läsa den.

Samtliga elever ansåg att boken var relevant att läsa i åk 8.

Det som eleverna tyckte var bra i boken och som gör den läsvärd, var enligt enkätsvaren: ”nytt perspektiv på ungdomar, författaren använder tonåringars språk, lättläst, passande för dagens ungdomar, bra att se hur andra tonåringar har det, den bygger på vanliga tonårsproblem, bra lära om fördomar, boken riktar sig till ungdomar, verklig, vardagligt språk, man känner igen sig”.

På frågan vad man diskuterade i klassen efter att samtliga elever läst boken, gav eleverna följande svar: ”skillnader mellan boken och filmen, språket, ungdomsproblem, sexuella fördomar, huvudpersonernas beteende, hur ungdomarna i boken agerar, hur ungdomarna mår, konflikter mellan ungdomar, konflikter mellan tonåringar och vuxna, varför personerna uppträder som de gör, hur de vuxna beter sig, vilket ansvar föräldrarna tar”.

Eleverna hade främst dessa svar på frågan om bokens budskap: ”man ska inte bry sig om vad andra tycker, man ska inte döma folk så lätt, alla människor är olika, alla ungdomar kanske inte har det lika bra, kärlek, besvikelse, misstag, allt i livet är inte positivt”.

7.4 Intervju med svensklärare C, grundskolan L (bil. 4)

C undervisar elever i åk 6 - 8 i svenska på grundskolan L och hon har använt boken under flera år i åk 8. En nyanställd svensklärare hade goda erfarenheter av ungdomsromanen *Sandor*

slash Ida från en annan grundskola och på dennes rekommendation inköptes boken i klassuppsättning på grundskolan L år 2003. Svensklärarna på skolan ville ha en bok som gick hem hos båda könen och då huvudpersonerna i Sara Kadefors bok är en tjej och en kille, blev det detta val. Ämnet i boken med chatt och kontakt på internet kändes modernt och nytt, vilket lärarna hoppades skulle fånga eleverna. Romanen ersätter enligt svenskläraren C, ingen tidigare bok med likartat innehåll.

Syftet med att läsa boken var att den tog upp relationer mellan ungdomar och mellan ungdomar och vuxna, tonårsidentitet, självbilden, olika tonårsproblem, kamraters och föräldrars betydelse, genus, kärlek, vänskap etc.

Under läsningens gång, diskuterades olika teman i klassen med utgångspunkt från boken. Dessa diskussioner handlade om vänskap, lögn, svek, droger m.m. Efter att boken var läst, fortsatte diskussionen i klassen, vilket följdes av värderingsövningar, dikter, insändare och dramatiserande talk – show.

Enligt C tyckte de flesta eleverna om boken och de flesta var engagerade i diskussioner och övriga övningar. Framförallt tjejerna uppskattade de olika värderingsövningarna. Själv ansåg C att boken är mycket användbar i svenskundervisningen då den innehåller många olika teman. Den lämpar sig väl för läsning i helklass, menar hon. Hon tror att eleverna genom att läsa boken, lärt sig tänka till och reflektera. Varför gör man som man gör, vågar jag gå emot strömmen, hur handlar jag i olika situationer, håller jag med, ställer jag upp på mina kompisar, vågar jag säga ifrån osv.?

C säger att hon kommer att fortsätta använda boken med sina elever så länge den håller (rent fysiskt) och så länge den känns aktuell. Hon tror att boken blivit så populär, för att ungdomarna känner igen sig i den och för att språket i boken ligger nära tonåringarnas eget. Författaren väjer inte för sådant som är obehagligt att se, vilket är positivt ur ungdomarnas synvinkel, fortsätter hon. För henne har Kadefors ungdomsroman blivit en skolklassiker, som kommit för att stanna. Hon menar inte att den är ett "måste" att läsa på högstadiet, men dock en väldigt bra bok att läsa på högstadiet med bra diskussionsunderlag, som passar att läsa i helklass.

C tycker inte att huvudpersonerna i boken representerar dagens ungdomar, då de är väldigt extrema. Hon tror inte att så väldigt många 15-åringar identifierar sig med dem. Hon anser inte att elever ska läsa den i tidigare årskurser än i åk 8. Den är rent av olämplig för yngre elever, poängterar hon.

På frågan hur hon analyserar romanen, svarar hon att den har ett dubbelt perspektiv. Hon menar att man enkelt kan se hur både en tjej och en kille tänker, vilket i boken varvas med ett kortfattat chatt – språk, som innehåller kortare, vardagligare formuleringar.

C ser boken skriven som ett filmmanus, vilket skapar ett skickligt driv i den. Boken är också filmatiserad och eleverna kommer att få se filmen för att sedan jämföra den med boken.

Hon påpekar att romanen inte är skriven i ”jag” form, men att den berättas utifrån huvudpersonernas perspektiv. Hennes tolkning är att det är den allvetande författaren som berättar handlingen och som håller ihop storyn. Trots att handlingen hoppar emellanåt, så menar hon att det är ett enkelt tidsperspektiv i boken med i första hand en kronologisk ordning.

C kommer definitivt att rekommendera boken till andra svensklärare att läsas i klassuppsättning. Hon säger att boken måste efterföljas av en diskussion och att den lämpar sig väl för att jobba kring ett tema t.ex. vad kan okända kontakter leda till på internet?

7.5 Intervju med svensklärare A, grundskolan F

A undervisar elever i åk 7 – 9 i svenska på grundskolan F. I åk 8 har hon i en klass läst ungdomsromanen *Sandor slash Ida* av Sara Kadefors. Det var första gången hon använde boken, men absolut inte den sista hävdar hon. Anledningen till att hon valde just den boken, var att hon sökte efter en populär ungdomsroman som kunde fånga både killar och tjejer, samt att den skulle finnas i klassuppsättning. På skolan hade de inte någon sådan bok, utan A lånade den till eleverna på pedagogiska centralen. Tanken var att med romanen som utgångspunkt, låta eleverna skriva en recension. A tänkte också låta eleverna se filmatiseringen av boken och sedan jämföra boken med filmen i en diskussion.

Under läsningens gång hade klassen diskussioner och skrivuppgifter med utgångspunkt från olika teman i boken. Efter att ha läst klart boken, hade de en längre muntlig diskussion i klassen. Fokus i diskussionerna lades främst på identitetsbegreppet; hur man själv uppträder, hur man visar vem man är och hur man vill att andra människor ska se en. Diskussionerna handlade även om fördomar, homosexualitet, heterosexualitet, vad som i uppträdandet gör att människor runt omkring kan läsa av vilken sexuell läggning man har, hur killar och tjejer ska vara enligt normen. Även relationer mellan ungdomar och relationer mellan ungdomar och föräldrar fanns med i diskussionerna. Föräldrar ansvar för sina barn var också något som eleverna ville prata om, enligt A.

På frågan om boken ersätter någon annan tidigare, svarar A att hon inte har någon tidigare erfarenhet av svenskundervisning på högstadiet och därför inte använt någon annan likvärdig bok på samma sätt. Ingen av hennes kollegor använder *Sandor slash Ida* i undervisningen. Hon vet inte heller om boken används på någon annan skola.

Eleverna gillade boken eftersom den var lättläst och handlade om ungdomar i deras egen ålder. Eleverna medverkade aktivt och engagerat i diskussionerna och de var mycket öppna och inte alls fördomsfulla, enligt A. Hon tror att den blivit så populär eftersom den tar upp många av de tankar som förekommer hos ungdomar, att de helt enkelt känner igen beteendet i boken.

A anser att boken lämpar sig bäst för elever i åk 8. Hon tycker inte att den ska läsas på tidigare skolstadier, då den stundtals har ett ovårdat språk och också tar upp mycket av sådant som inte förekommer i yngre åldrar, som alkohol och sex.

Hennes kortfattade analys av boken, beskriver en roman som berättas utifrån huvudpersonerna, men inte i ”jag” form. Det är, menar hon, med författarens ögon som handlingen återges. Hon anser att romanen är skriven i kronologisk ordning, med en viss tillbakablick och att den är lätt att hänga med i.

Hon har inte någon uppfattning om boken blivit en skolklassiker, då ingen i hennes omgivning använder boken i undervisningen. Hon menar dock att boken är mycket användbar i helklass på högstadiet, men ser den inte som ett ”måste” att läsas i skolan. Hon kommer definitivt att rekommendera den till andra och har redan planerat att använda den i kommande åk 8, den har blivit en bok som kommit för att stanna i hennes undervisning.

8. Textanalys

8.1 Bertil Rombergs modell

Huvudhandling

Ungdomsromanen *Sandor slash Ida* av Sara Kadefors, handlar om två 15-åringar som träffas genom en chatsida på internet. Läsaren får följa ungdomarna i deras vardag och bekanta sig med deras vänner och föräldrar. Huvudpersonerna, Sandor och Ida, lever i helt olika "världar" i Göteborg respektive Stockholm och de är ganska olika personligheter när de först träffas.

Sandor är en tillbakadragen, snäll och lite mesig kille, som blir mobbad och kallad bög eftersom han dansar balett. Ida däremot, är en tuff, snygg, och framfusig tjej, som har många beundrare bland killarna och festar med tjejkompisarna. Gemensamt för huvudpersonerna är att de egentligen vill förändra sina liv och att de är både ensamma och osäkra.

Det är kring huvudpersonerna som allt kretsar i romanen. Läsaren får följa med i deras respektive vardag och i deras kontakt via chatsidan. Från att vara långt ifrån varandra både avståndsmässigt och i levnadssätt, så utvecklas de så småningom till allt starkare individer, som vågar stå för sina handlingar och värderingar. De hittar en trygghet i varandra och finner nya mål och värden i livet.

Tema

Min uppfattning är att boken innehåller flera olika tema som, vänskap, svek, kärlek, lögn, avundsjuka, mobbning, utanförskap, föräldraansvar, identitet, attityd och framförallt genus.

Jag ser budskapet i romanen som att det går att finna kärleken, trots avstånd och skillnader i personligheter, men även att man ska våga gå sin egen väg.

Vem berättar

Romanen berättas genom huvudpersonerna Sandor och Ida. Författaren hoppar mellan karaktärerna i deras olika miljöer och handlingen är berättad i kronologisk ordning, med viss tillbakablick. Ibland talar personerna till varandra i "jag" form, där de samspråkar direkt med varandra eller via Internets chatsida. Andra partier i romanen berättas genom författaren, som följer huvudpersoner och bipersoner utifrån och ingående uttrycker deras känslor, språk

och handlingar. Min uppfattning är att författaren berättar historien som i ett manus, där hon beskriver handlingen, men också låter karaktärerna agera direkt.

Tempot är högt i romanen och det är ett driv och ett flyt i språket, som är enkelt och lätt att hänga med i och lätt att förstå.

Personerna

Bipersonerna runt Sandor och Ida, som är direkt gestaltade har stor betydelse för handlingen och för huvudpersonerna i romanen. Vissa har ett negativt inflytande på Sandor och Ida, medan andra har en positiv inverkan på dem som får dem att förändra sina liv.

I Sandors bekantskapskrets, finns det främst en kille som mobbar honom och kallar honom för bög, eftersom han dansar balett. Han hamnar i ett utanförskap som han försöker lämna, genom att "bli" som alla andra och smälta in. Han slutar också dansa. Sandor har egentligen bara en enda riktig vän.

Sandors föräldrar vill honom väl, men hans mamma är den som propsar på att han ska fortsätta dansa för att "bli" något inom baletten. Hans pappa är mer i bakgrunden och har inte ofta tid med Sandor, då han behöver prata.

Ida har två tjejkompisar som hon jämt "hänger" med. De fikar, raggar killar, röker, dricker och festar tillsammans. Tjejkompisarna snackar skit bakom ryggen på Ida och de ljuger och sviker henne. Ida upptäcker att de inte är några bra kompisar.

Idas mamma är skild, psykiskt sjuk och arbetslös. Hon ligger mest och sover och Ida får mest klara sig själv. Pappan bor i USA med en ny familj. Han skickar pengar till Ida, men har sällan tid för Ida och visar inget större intresse.

Tid/rum/miljö

Min tolkning är att romanen utspelar sig i mitten, eller i slutet på 1990- talet, eftersom ungdomarna chattar på Internet och romanen vann Augustpriset år 2001. Troligtvis går ungdomarna i åk 9, eftersom de söker in på gymnasiet.

Rummet är dels i skolvärlden, dels på fritiden i de miljöer där de tillbringar sin tid på balett-skolan, i ridhuset och på fester. En stor del av handlingen utspelar sig i hemmen. Miljön är storstaden. Ida bor mitt i Stockholm i lägenhet tillsammans med sin oengagerade mamma, medan Sandor bor utanför Göteborg på en mindre ort, tillsammans med mamma, pappa och två syskon.

Enligt min tolkning tillhör båda medelklassen, eventuellt övre medelklassen för Sandor.

De verkar inte lida av någon märkbar brist på pengar, trots att Idas mamma är arbetslös. Hon får ju regelbundet pengar från sin pappa i USA. Ungdomarna dansar balett, respektive rider, vilket säkert kostar en del, enligt min uppfattning.

Språket

Jag uppfattar språket i romanen som enkelt och lättläst, med flyt och driv. Det är mycket av tonåringars eget språk med typiska uttryck, svordomar och slangord, utan någon som helst censur. Detta menar jag, fångar den unga läsaren som känner igen sig.

Symbolik

Sandor är en mjuk kille som inte följer i de tuffa grabbarnas fotspår. Han symboliserar enligt min tolkning, det goda, som får Ida att förändra sitt beteende och får henne att hitta nya mål i livet.

8.2 Per Lagerholms modell

Underliggande strukturer i romanen

- 1) Den som inte följer normen, är avvikande. Sandor dansar balett, vilket inte är manligt och därför inte accepterat. Eftersom han avviker från den traditionella, manliga normen, måste han enligt framförallt skolkamraten Babak, vara böj.
- 2) Sandors mamma har alltid själv velat bli en framgångsrik balettdansös. Då inte denna önskan gick i uppfyllelse och hon ser att sonen har talang, blir detta hennes enda viktiga mål i livet, Sandor ska bli berömd inom dansen.
- 3) Ida tvingas ha sex med en kille hon inte känner, som enda utväg för att slippa att tjejkompisarna avslöjar att hennes mamma är sjuk och arbetslös. Efteråt kallar de henne hora.
- 4) Idas två tjejkompisar hänger med Ida när det är fest, eftersom hon är populär och har många beundrare bland killarna. Vid andra tillfällen snackar de skit bakom hennes rygg, ljuger och behandlar henne illa.
- 5) Sandor klär sig som kompisarna och dricker alkohol, för att stämma in och bli accepterad.

Textens/språkets bidrag till att upprätthålla eller skapa en viss struktur eller ett mönster
Genom att använda ett språk som är vedertaget bland de man umgås med, så blir man accepterad och en del av gemenskapen. Detta gäller för såväl Ida, som för Sandor i deras respektive umgängeskrets. Den som inte använder svordomar i språket och inte gör sexuella anspelningar i samtal, platsar inte och hamnar då i utanförskap.

Då Sandor och Ida kommer till insikt vad de vill i livet, blir de starkare i sina personligheter och vågar också ändra sitt språk.

Författaren använder ord, uttryck, konstruktioner i texten, som talar för att hon är väl insatt i ungdomars sätt att konversera med varandra. Detta gör att den unga läsaren har lättare för att hänga med i texten och kan känna igen sig i språket.

8.3 Recension av litteraturprofessor Maria Nikolajeva

Maria Nikolajeva är kritisk till varför Sara Kadefors ungdomsroman, *Sandor slash Ida* blivit så vanlig i klassuppsättning på skolorna (DN.se 070326). Hon efterlyser en bok med mer tuggmotstånd, som kräver mer av läsaren. Nikolajeva menar att ”romanen är medelmåttig, förutsägbar, full av stereotyper och sönderhackad i korta avsnitt som en såpa”. Det enda positiva med romanen är att den utgör ett bra diskussionsunderlag, menar hon.

Hennes lärarkandidater får läsa helt annan litteratur på utbildningen än den typ som Kadefors representerar och hon oroas över att man väljer lättlästa och ”enkla” böcker utan utmaning i skolan (<http://www.dn.se/dnbok/kommentar-mediokra-sandor-slash-ida-koptes-in-i-klassupps...>).

9. Diskussion och analys

Endast 63 av de beräknade 90 eleverna i de tre gymnasieklasserna svarade på enkäterna i undersökningen, pga. hög frånvaro. Av dessa 63 elever hade 21 läst ungdomsromanen, vilket endast motsvarar 1/3 av eleverna. Majoriteten av de deltagande gymnasieungdomarna hade alltså inte läst boken på högstadiet. Detta kan enligt min uppfattning bero på att den har några år på nacken och inte längre känns lika aktuell som när den kom ut.

Totalt 27 grundskolor var representerade bland de gymnasieelever som besvarade enkäten, men på enbart 12 av dessa skolor hade en eller flera elever läst boken. Detta visar att drygt hälften av de grundskolor där gymnasieeleverna gått, inte använt boken i svenskundervisningen på högstadiet. Man kan också dra slutsatsen att knappt hälften av skolorna använt boken, vilket kanske inte är så lite trots allt!

Av de gymnasieelever som läst romanen på högstadiet, var 2/3 tjejer, som samtliga tyckte att boken var bra. I stort sett alla som läst boken, hade gjort det i åk 8 och 3/4 av dem hade läst den i klassuppsättning. Dessa elever svarade alla, att boken var bra och majoriteten av eleverna hade diskuterat den i klassen. Boken verkar alltså vara väldigt omtyckt och det är inte lätt, enligt min uppfattning, att hitta en ungdomsroman som fånglar så många elever.

Det antal elever på i åk 8 på grundskolan L som besvarade enkäten, var 25. Eleverna hade läst boken i klassuppsättning, vilket innebar att samtliga elever i klassen läst den, utom en. Boken hade följts upp av såväl muntliga diskussioner, som av dikter, insändare och en talkshow. Detta tyder på att boken kan användas på många olika sätt i svenskundervisningen, menar jag.

I stort sett samtliga tjejer ansåg att romanen var bra, medan endast hälften av killarna gillade den. Trots detta kunde samtliga elever utom en, tänka sig att rekommendera den till andra ungdomar. Värt att notera är att boken handlar om både en tjej och en kille, men trots det är det främst tjejerna som gillar boken. Det som eleverna framhöll med romanen, var att ”den var verklig, man känner igen sig, bra följa två olika karaktärer, bra skriven, realistisk, beskriver tonårslivet på ett bra sätt, man lär sig något, enkelt språk och bra diskussionsunderlag”. Samtliga elever menade att *Sandor slash Ida, lämpade* sig att läsa i åk 8. Av innehållet att döma, med sexanspelningar, lögnar och svordomar, stämmer detta överens med min uppfattning.

På högstadiet på grundskolan F, var det 29 elever som svarade på enkäten i den tillfrågade klassen i åk 8. Eleverna hade läst boken i klassuppsättning, vilket innebar att samtliga elever utom en, läst boken i klassen. Romanen hade här följts upp enbart av en muntlig diskussion i denna klassen. 70% av eleverna, alltså 10% fler än på skolan L ansåg att romanen var bra. Precis som på skolan L, tyckte samtliga tjejer att boken var bra liksom endast hälften av killarna. Trots detta kunde även här, de flesta tänka sig att rekommendera boken till andra. Det som eleverna på skolan F tyckte var bra i romanen var, att ”de fick ett nytt perspektiv på ungdomar, de fick se hur andra tonåringar kan ha det, se vanliga tonårsproblem, lära sig om fördomar, att det var ett vardagligt och lättläst språk och att man känner igen sig”.

Intervjuerna med de båda svensklärarna på grundskolan L och F, visar att de är väldigt positiva till att läsa romanen i helklass i åk 8 och att de kommer att fortsätta läsa den med kommande elever i åttan. Båda menar att den innehåller många teman med ungdomsproblematik, som väl lämpar sig att diskutera i helklass.

På skolan L har boken köpts in på rekommendation av en nyanställd lärare, som använt den på en tidigare skola. På skolan F har läraren däremot lånat boken i klassuppsättning på pedagogiska centralen. De menar båda att de valde just den ungdomsromanen, eftersom den handlar om både en tjej och en kille och de förmodade att bokens tema skulle fånga ungdomar av bägge könen. Trots detta verkar det vara främst tjejerna som fastnar för boken.

Ungdomsromanen har på skolorna följts upp av muntliga diskussioner och på skolan L även av dikter, insändare och en talk-show.

På skolan L menar svenskläraren att boken blivit en skolklassiker som kommit för att stanna. Båda lärarna kommer att rekommendera den till kollegor på högstadiet, men ingen av dem har någon uppfattning om att *Sandor slash Ida* av Sara Kadefors, blivit ett ”måste” att läsas på högstadiet. De känner heller inte till om den används i någon större utsträckning på andra skolor.

Min analys visar att Kadefors roman innehåller många olika teman med ungdomsproblematik. Den är lättläst, skriven med ett realistiskt tonårsspråk, utan censur. Litteraturprofessor Maria Nikolajeva vänder sig mot att denna lättlästa icke utmanande bok, blivit så vanlig i klassuppsättning på skolorna. Hon kräver mer utmanande litteratur för eleverna, med mer tuggmotstånd. Jag menar att det är bättre att fånga fler läsare genom att hitta litteratur som lockar flera. Hellre läsa lättläst, än inget alls. Genom min analys har jag förstått att romanen har många underliggande strukturer och vilket jag inte tolkar som att boken är enkel. Språket bidrar även till att upprätthålla vissa mönster, vilket jag påvisat.

Nikolajeva och jag är överens med svensklärarna i undersökningen, att boken är bra som diskussionsunderlag.

Att Kadefors ungdomsroman inte verkar användas i någon större utsträckning på högstadiet idag, kan enligt min mening bero på att den har några år på nacken. Den var troligen mer aktuell och speglade tillvaron då den kom ut 2001.

10. Sammanfattning

Vilken litteratur som ska läsas i skolan och varför är något som diskuteras flitigt bland svensklärare, språkforskare, litteraturvetare och i medier.

Ungdomsromanen *Sandor slash Ida* av Sara Kadefors, verkar vara en av de mest lästa på högstadiet, vilket väckt mitt intresse.

Jag har i min undersökning genom enkäter och intervjuer velat ta reda på hur vanlig denna ungdomsroman är på högstadiet och i vilken årskurs den mest används och hur. Vad har egentligen svensklärare och elever för uppfattning om boken och varför har just denna roman på flera skolor köpts in i klassuppsättning?

Gymnasieelevernas enkätsvar visar att majoriteten av eleverna inte läst den på högstadiet. Resultatet visar också att drygt hälften av de 27 grundskolor i Malmö som fanns med bland de representerade grundskolorna i undersökningen, inte använt sig av boken i undervisningen. Vanligast är att läsa den i åk 8 och de flesta av de som läst den, har gjort det i klassuppsättning. Boken har nästan alltid följts upp av en diskussion och eleverna som läst den, tycker i allmänhet om boken.

I de två högstadielklasser i åk 8 där jag delat ut enkäten och som läst ungdomsromanen i klassuppsättning, har boken följts upp av muntliga diskussioner och på en av skolorna även med dikter, insändare och en talkshow. Enkätsvaren bland dessa elever visar att majoriteten av eleverna, men framförallt tjejerna, tycker romanen är bra. Såväl högstadieeleverna som deras intervjuade svensklärare anser, att Kadefors roman är mest relevant i åk 8.

I intervjuerna med lärarna påtalar båda att de är väldigt positiva till att använda romanen i klassuppsättning, då den väl lämpar sig som diskussionsunderlag i helklass. Detta håller litteraturprofessor Maria Nikolajeva med om. Båda svensklärarna har valt att använda just Kadefors roman, då både en tjej och en kille är huvudpersoner och den handlar om typisk

tonårsproblematik. De menar att romanen är lättläst och att den talar ungdomarnas eget språk.

Båda lärarna kommer att fortsätta med att läsa ungdomsromanen i klassuppsättning med kommande klasser. En av lärarna anser till och med att den blivit en skolklassiker på skolan, men ingen av lärarna kan säga att den blivit ett "måste" att läsa på högstadiet. De har ingen uppfattning om i vilken utsträckning den används på andra skolor. Båda kommer dock att rekommendera boken till sina kollegor.

Mina resultat, som bygger på en relativt liten undersökning med elever och lärare på ett par skolor i Malmö, tyder på att Sara Kadefors ungdomsroman *Sandor slash Ida*, används på en mindre del av grundskolorna i Malmö i åk 8. Romanen läses där i klassuppsättning och följs upp med främst muntliga diskussioner. Boken är mycket uppskattad av såväl svensklärare som elever, som menar att ungdomsproblematiken, samt det lättlästa och ungdomliga språket fångar läsaren.

Romanen verkar vara en bok som kommit för att stanna, på de skolor som börjat använda den. Eventuellt kommer flera skolor att upptäcka fördelarna med boken, genom rekommendationer av lärare och elever, men i dagsläget är min slutsats att det inte är ett "måste" att läsa Kadefors bok på högstadiet.

Litteraturlista

Bengt, Brodow, Rininsland, Kristina, 2005:*Att arbeta med skönlitteratur i skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Chambers, Aidan, 1993:*Böcker inom oss - Om boksamtal*. Stockholm: Rabén & Sjögren.

Ewald, Annette, 2007:*Läskulturer*. Malmö:Holmbergs.

Kåreland, Lena, 1994:*Möte med barnboken*. Uddevalla: Mediaprint.

Lagerholm, Per, 2005:*Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Molloy, Gunilla, 2003:*Att läsa skönlitteratur med tonåringar*. Lund:Studentlitteratur.

Persson, Magnus, 2007:*Varför läsa litteratur?*1 uppl.1tr. Lund: Studentlitteratur.

Romberg, Bertil, 1970:*Att läsa epik*. Falköping:Svenskläraryöreningen.

Elektroniska källor:

http://www.svd.se/kulturnoje/nyheter/artikel_1075377.svd

<http://www.dn.se/dnbok/kommentar-mediokra-sandor-slash-ida-koptes-in-i-klassupps...>

Enkät

bil. 1

Malmö latinskola, åk 1

Klass:

Skola på högstadiet:

Kille:

Tjej:

1. Har du läst ungdomsromanen *Sandor slash Ida*, av Sara Kadefors?

JA:

Nej:

Om ja på frågan, gå vidare till fråga 2!

Om nej på frågan, lämna in enkäten!

2. I vilken årskurs läste du ungdomsromanen?

3. Vad tyckte du om boken?

Bra:

Varken bra eller dålig:

Dålig:

Kommentar:

4. Varför läste du boken?

Eget val:

Svenskläraren valde boken i helklass:

Om du svarat "eget val på frågan, lämna in enkäten!

Om du svarat svenskläraren valde boken i helklass, gå vidare!

5. Diskuterade ni boken i klassen efter att ha läst den? JA

NEJ

6. Om JA på föregående fråga, vad diskuterade ni?

Enkät

bil. 2

Grundskolan, högstadiet åk 8

Skola:

Tjej:

Kille:

1. Har du läst ungdomsromanen *Sandor slash Ida*, av Sara Kadefors?

JA:

NEJ:

2. I vilken årskurs läste du boken?

3. Vad tyckte du om boken?

Bra:

Varken bra eller dålig:

Dålig:

Kommentar:

4. Varför läste du boken?

Jag valde boken själv:

Svenskläraren valde boken i helklass:

5. Varför tror du att din svensklärare valde just den boken?

6. Kändes boken relevant att läsa i åk 8?

JA:

NEJ:

Kommentar:

7. Har ni diskuterat boken i klassen:

bil.3

JA:

NEJ:

8. Om JA på fråga 7, vad har ni mest diskuterat?

9. Vilket är budskapet i boken?

10. Ange här en speciell händelse du kommer ihåg från boken:

11. Vad har du för uppfattning om huvudpersonerna i boken?

12. Tycker du huvudpersonerna i boken är ”typiska” tonåringar?

JA:

NEJ:

Kommentar:

13. Skulle du rekommendera boken till andra?

JA:

NEJ:

14. Ange här om du har något mer du vill säga om boken?

Intervjufrågor

bil. 4

1. På vilken skola jobbar du?
2. Vilka årskurser undervisar du i svenska?
3. Har du läst ungdomsromanen *Sandor slash Ida*, av Sara Kadefors i någon av dina klasser?
4. I vilken årskurs läste eleverna romanen?
5. Varför just i denna årskurs?
6. Lästes den enskilt eller i klassuppsättning?
7. Varför valde du just den boken till dina elever?
8. Har ni köpt in boken i klassuppsättning på skolan?
9. Varför valde ni att köpa in just Kadefors ungdomsroman i klassuppsättning?
10. Diskuterade ni boken i klassen efter att eleverna hade läst den?
13. Vilka teman diskuterade ni främst med utgångspunkt från boken?
14. Varför fokus på just det här?
15. Ersätter ungdomsromanen någon annan bok med samma tema?
16. Var det några speciella synpunkter som framkom från eleverna?
17. Ersätter ungdomsromanen någon annan med samma tema?
18. Vad tyckte eleverna om boken?
19. Vad har du själv för uppfattning om boken?
20. Vad anser du eleverna lärt sig genom att läsa och diskutera boken?
21. Kommer du att läsa *Sandor slash Ida* i kommande klasser?
22. Varför tror du boken blivit så populär?
23. Anser du att romanen blivit en skolklassiker och alltså kommit för att stanna?
24. Anser du att romanen blivit ett "måste" att läsa på högstadiet?
25. Anser du att huvudpersonerna i boken representerar dagens ungdomar?
26. Vilken är din tolkning av boken?

